॥५७॥५८॥ जघन्यकालंचरमकालेपिएतन्नभवेन्माभूत् एतदेवाह सर्वेत्यादिनाश्लोकशेषेण ॥५९॥६०॥६१॥६२॥ समीक्षतेगणयति ॥६३॥ इतिउ०नै०भा०द्विषष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१६२॥
दुर्योधनस्येति समुदैक्षतगुडाकेशइतिसंबंधः ॥१॥२॥ पूरणात्पुरुषइतिपुरुषशब्दनिर्वचनंअन्यथात्वपुरुषएवेत्यर्थः ॥३॥ क्षत्रबंधुःक्षत्रजातिरेवनतुक्षत्रकर्मेत्यर्थः ॥४॥५॥ वृद्धंबाह्लिकंभीष्मंच ॥६॥७॥ मिषतां

कृष्णउवाच मद्वचश्चापिभूयस्तेवक्तव्यःससुयोधनः॥ श्वइदानींप्रपद्येथाःपुरुषोभवदुर्मते॥५७॥ मन्यसेयच्चमूढत्वंनयोत्स्यतिजनार्दनः॥ सारथ्येनवृतः पार्थैरितित्वंनबिभेषिच॥५८॥ जघन्यकालमप्येतन्नभवेत्सर्वपार्थिवान्॥ निर्दहेयमहंक्रोधात्तृणानीवहुताशनः॥५९॥ युधिष्ठिरनियोगात्तुफाल्गुनस्यमहात्मनः॥ करिष्येयुध्यमानस्यसारथ्यंविजितात्मनः॥६०॥ यद्युत्पतसिलोकांस्त्रीन्यद्याविशसिभूतलं॥ तत्रतत्रार्जुनरथंप्रभातेद्रक्ष्यसेपुनः॥६१॥ यच्चापिभीमसेनस्यमन्यसेमोघभाषितं॥ दुःशासनस्यरुधिरंपीतमद्यावधारय॥६२॥ नत्वांसमीक्षतेपार्थोनापिराजायुधिष्ठिरः॥ नभीमसेनोनयमौप्रतिकूलप्रभाषिणं॥६३॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणिउलूकदूताभिगमनप०कृष्णादिवाक्येद्विषष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः॥१६२॥ ॥७॥ संजयउवाच दुर्योधनस्यतद्वाक्यंनिशम्यभरतर्षभ॥ नेत्राभ्यामतिताम्राभ्यांकैतव्यंसमुदैक्षत॥१॥ सकेशंवमभिप्रेक्ष्यगुडाकेशोमहायशाः॥ अभ्यभाषतकैतव्यंप्रगृह्यविपुलंभुजं॥२॥ स्ववीर्यंयःसमाश्रित्यसमाङ्क्षयतिवैपरान्॥ अभीतोयुध्यतेशत्रून्सवैपुरुषउच्यते॥३॥ परवीर्यंसमाश्रित्ययःसमाङ्क्षयतेपरान्॥ क्षत्रबंधुरशक्तत्वाल्लोकेसपुरुषाधमः॥४॥ सत्वंपरेषांवीर्येणमन्यसेवीर्यमात्मनः॥ स्वयंकापुरुषोमूढपरांश्चक्षेप्तुमिच्छसि॥५॥ यस्त्वंवृद्धंसर्वराज्ञांहितबुद्धिंजितेंद्रियं॥ मरणायमहाप्रज्ञंदीक्षयित्वाविकत्थसे॥६॥ भावस्तेविदितोस्माभिर्दुर्बुद्धेकुलपांसन॥ नहनिष्यंतिगांगेयंपांडवाघृणयेतिहि॥७॥ यस्यवीर्यंसमाश्रित्यधार्तराष्ट्रविकत्थसे॥ हंतास्मिप्रथमंभीष्मंमिषतांसर्वधन्विनां॥८॥ कैतव्यगत्वाभरतान्समेत्यसुयोधनंधार्तराष्ट्रंवदस्व॥ तथेत्युवाचार्जुनःसव्यसाचीनिशाव्यपायेभविताविमर्दः॥९॥ यद्वाब्रवीद्वाक्यमदीनसत्वोमध्येकुरून्हर्षयन्सत्यसंधः॥ अहंहंतास्मिंजयानामनीकंशाल्वेयकांश्चेतिममैषभारः॥ कैतव्यगत्वाभरतान्समेत्यसुयोधनंधार्तराष्ट्रंवदस्व॥१०॥ हन्यामहंद्रोणमृतेपिलोकंनतेभयंविद्यतेपांडवेभ्यः॥ ततोहितेलब्धतमंचराज्यमापद्गताःपांडवाश्चेतिभावः॥११॥ पश्यतां॥८॥

कैतव्येति समेत्यएकीकृत्य निशाव्यपायेश्वोभूते॥ ९॥सत्यसंधोभीष्मः भीष्मवाक्यमेवाह अहंहंतेति हेकैतव्यअहंहंतेत्यादिमदीयंवाक्यंभरतान्पांडवान्प्रतिगत्वावदस्वकिंकृत्वासुयोधनंसमेत्य मदीयंसंदेशंदुर्योधनायश्रावयित्वापांडवान्प्रतिकथयेत्यर्थः तेनदुर्योधनसुखंपांडवानांभयंचोदेष्यतीतिभावः॥१०॥ द्रोणमृतेपिद्रोणंविनाप्यसहायएवाहंलोकंहन्यां ततोभीष्मवाक्यात् तेतवभावएवंभूतोजातइत्यर्थः॥११॥

Digitized by Google